

viața cea de toate zilele. În timp ce *Păpușă* cu *picioarul rupt* demonstrează cu atrăgătoare trimiteri că trebuie „să prinzi cu dinții tăi șoricei”, să muncești asiduu, și să nu înșeli, precum a făcut *Pisica* cea falsă, lenevoasă și mincinoasă, *Pufușor* și *Mustăcioara*, afirmă cu fantezie și ingenuitate un principiu fundamental de existență: întrajutorarea, colaborarea dintre semeni, unitatea dintre natură și om, dintre om și animale. Fără Lăcătuș și fără Brinzar, fără Vacă și fără Ploaie, fără Vint și fără Trăznet, *Pufușor* n-ar fi putut s-o salveze pe *Mustăcioara*, s-o facă să înțeleagă, că nu e bine să fii lacom, să măninci fără chibzuială, fără să rumegi, căci pur și simplu „lăcomia prăpădește omenia”.

Exagerarea conștientă, metafora și hiperbola, tendința de stilizare caricaturală, investirea animalelor și a elementelor din natură cu atribute omenești esențiale, constituie farmecul acestor scrieri. Ele stimulează și satisfac imaginația copiilor, oferindu-le totodată un prețios îndreptar de comportament.

Montarea, exuberantă și veselă, semnată de N. Al. Toscani, pulsînd de energie și de poftă de joc — dispoziție absolut necesară pentru o reprezentație dedicată copiilor — agrementată cu savuroase detalii scenice, cu atractive numere muzical-coregrafice, accentuează farmecul inițial al textelor. Reușita regizorului în sporirea acestui farmec, și în sporirea puterii lui de convingere se fundamentează în *Păpușă* cu *picioarul rupt*, pe excelența interpretare a Danielei Anencov. În dubla ipostază a rolului: fetiță obraznică și răsfățată — păpușă credulă, nefericită, tinăra, da! foarte tinăra și nepus de grațioasa actriță a teatrului „Creangă”, a făcut o demonstrație de virtuozitate interpretativă, stîrnind aproape în fiecare moment exclamații de genul: „e extraordinară”, „e neverosimil de aeriană”, „de dezinvoltă” etc. Contopindu-se, și în același timp disociindu-se de personajele sale, dotată cu suplețe, dar și cu o foarte bună pregătire fizică, Daniela

Anencov, a parcurs strălucit cele două partituri, sărînd, alergînd, rizgîindu-se, gesticulînd „frumos” sau „urît”, îmbibîndu-și creația de viață, de adevăr. Am admirat-o nepus mai ales pentru înfățișarea, cu nuanțe irezistibile de umor, a „specificului păpușilor” cu gesturi și atitudini țepene, mecanice, automate, care dacă nu sînt reglate imediat cu o imaginară cheiță, se dezarticulează.

Și Genoveva Preda, ne-a dezvăluit, încă o dată, talentul ei generos de comediană, de zvrîlugă plină de draci și de temperament, în stare să antreneze o sală întreagă în joc. Prezența ei liric duioasă în *Rozătoarea*, tremurul ei candid, de iubire și de frică, pentru actele prea îndrăznețe ale soțului ei, *Roade-tot*, a conferit primei părți a montării o continuă sursă de poezie și haz, în timp ce spectaculoasa ei apariție în *Barbă Cot*, din *Pufușor* și *Mustăcioara*, a ridicat substanțial finalul spectacolului, sporindu-i cota de vervă și de strălucire. Cuceritoare prin expresivitatea corporală și prin nuanțele de diferențiere, compozițiile lui Vasile Menzel *Roade-tot* și *Pufușor*, impregnate de sinceritate și umor gingaș. Desigur, se cuvin amintite și contribuțiile celorlalți actori: Andra Teodorescu, Anca Zamfirescu, Marius Rolea, Cicerone Ionescu, Ion Ilie Ion, Horea Benea, care au susținut, corect, celelalte personaje, dar care n-au reușit să depășească stadiul obișnuit al interpretării lor de pînă acum. Bucurîndu-se și de un decor frumos și funcțional, vesel și colorat, aparținînd Elenei Forțu, spectacolul nu are vreun cusur care să atragă în mod deosebit atenția. Totuși se poate face o rezervă în privința omogenizării stilistice, a unui decalaj încă prezent între cîțiva buni și foarte buni interpreți și alții care se mulțumesc să fie doar corecți. Siguranța profesională rămîne încă dezideratul revirimentului scenic pe care îl așteptăm cu toții să se petreacă la Teatrul „Ion Creangă”.

V. D.

R e l u ă r i

TREI GENERAȚII de Lucia Demetrius

Teatrul „Bulandra”

La „Bulandra” s-a reluat *Trei generații*.

Pentru unii dintre noi, dintre cei care în primăvara lui '56 am privit, tot în aceeași sală de la „Podul Izvor”, premiera absolută cu memorabila galerie de portrete întruchipate de regretații: Ștefan Ciubotărașu, Jules Cazaban, Benedict Dabija și de ceilalți mari

actori: Tanți Cocea, Beate Fredanov, Fory Etterle, reînțîlnirea cu piesa Luciei Demetrius a fost patetică și tulburătoare.

Evident, nu ne-am putut lăsa multă vreme furați de duioase aduceri aminte. Prezentul s-a interpus brutal cu una din întrebările lui prozaice și obsesive: mai re-

Ica Matache (Sultana) și Petre Gheorghiu (Ioniță)

zistă oare piesa? A fost ea capabilă și demnă să înfrunte implacabila trecere și măcinare a timpului? Și ne-am bucurat aflând că piesa nu dă semne de îmbătrânire.

Ca și alte opere dramatice de aceeași vîrstă: *Ziariștii*, *Surorile Boga*, *Mielul turbat*, *Citadela sfărîmată*, *Nota zero la purtare*, pe care le-am văzut după zece, cincisprezece sau șaisprezece ani și am constatat că și-au păstrat nealterată tinerețea, impunînd valori de istorie literară și de actualitate, *Trei generații* ne-a întîmpinat cu aceeași plăcută surpriză. Citeam undeva că redescoperirea unei opere după un timp de uitare implică întotdeauna un grăunte de generozitate din partea celui care o readeuce în atenția publicului. Acceptînd observația, aș vrea să spun că oricîtă generozitate vom implica și noi, acum, față de repunerea în actualitate a celor „*Trei generații*” nu vom atinge, cred, generozitatea pe care o are înmagazinată piesa în ea însăși.

Ideea emancipării femeii, evoluția destinului ei social, de la tiranică înăbușire a personalității, pînă la statutul de om liber, stăpîn pe sentimentele și faptele sale, și azi ca și la prima reprezentare, se arată a fi o generoasă sursă de interes și emoție, cu farmecul natural al îndrăzneții ei temperate, cu savoarea autenticității, cu adevărul ei ideologic și artistic, apt să trăiască și de acum încolo, vreme îndelungată.

Tendința aspru demascatoare a moralei unei lumi pe care poporul nostru a urît-o cu

înverșunată ură, care mai arde și azi după ce această lume a dispărut, continuă să capteze atenția contemporanilor, deși ea, azi, pe bună dreptate, poate fi amendată critic, pentru lipsă de subtilitate și îndepărtare de la complexitatea vieții, pentru zugrăvirea schematică, îngroșată unilaterală a unora din reprezentanții vechii societăți românești.

Generoasă rămîne, bineînțeles, *Trei generații* sub raportul biografiilor feminine, a unor caractere puternice și pitorești ce-și conservă surprinzător autenticitatea dramaticelor lor existențe, urmărite pe traiectele a trei epoci, înainte și după evenimentul crucial al Eliberării. Ele pot fi valorificate cu deplin succes și azi, așa cum își vor putea crea, cred, drum și în teatrul viitorului, permițînd actorilor să-și desfășoare în deplină libertate capacitatea portretistică, virtuozitatea compozițională.

Despre toate aceste însușiri ne-a vorbit limpede și afectuos noua montare de la „Bulandra”, invitîndu-ne să redescoperim, împreună cu regizorul Petre Popescu și cu o altă generație de actori, lucrarea sensibilă, cu elanuri patetice, poetice și intelectuale, a unui stimat și iubit „pionier” al dramaturgiei noastre socialiste. Stilul simplu și echilibrat, inteligent, al regizorului dovedind respect față de text, atenție la descifrarea ideilor, a semnificațiilor sociale și umane ale conflictului, a permis să se deschidă firese, fereastra spre o lume reală, cu dramele ei de belșug și de foame, de iubire

și de revoluție. Cu posibilitatea altei opțiuni asupra evenimentelor și asupra personajelor prin a căror expresie trece curentul noii forțe sociale s-a petrecut, acum, o plăcută „încălzire” și îmbogățire a actului III., văzut simplist și sărac odinioară.

Spectacolul se desfășoară în decorurile și costumele foarte frumoase ale lui Doris Jurgea (scenografia fiind marca de prestigiu a fabricii „Bulandra”) care au potențat cu puțin, dar expresive, detalii atmosfera piesei. Casa din actul I și II, mai ales, somptuoasă și severă, cu plafonul pictat, cu pereții masivi, transparenti, prin care se zărește ca prin ceață ulița mohorâtă și pustie a unui târgușor provincial, cu fațadele moaste, patinate ale caselor, oferă spectatorului o imagine extrem de veridică și de sugestivă a locului și mediului acțiunii, a contrastului dintre stăpînii casei și... restul lumii.

În acest cadru care dă și o mare libertate spațiului de joc, evoluează o considerabilă varietate de tipuri, cărora actuala echipă de la „Bulandra” le-a insuflat cu seriozitate și pasiune o nouă viață, o nouă strălucire.

Întietatea realizării actricești trebuie recunoscută Rodicăi Tapalagă. Ea a înfățișat cu mare finețe, discreție și eleganță, într-o compoziție unitară, cele trei ipostaze ale personajului principal. Interpreta Ruxandrei a scos la iveală farmecul, generozitatea, drama femeii nevoită să trăiască calvarul unor împrejurări potrivnice, trecînd prin ele cu rezemnare și demnitate, păstrîndu-și întregi resursele de iubire, de sacrificiu și de speranță într-o lume mai bună.

Cu debordantele ei rezerve de vitalitate, Tamara Buciuceanu-Botez ne-a prezentat o senzațională și pitorească compoziție, în registrul tragic-comic. Suprasolicîtînd uneori, acordînd o prea mare libertate portretizării chipului din tinerețe al domnișoarei Macri, interpreta l-a îndepărtat în unele momente din actul I și II de simpatia noastră; în schimb, în actul III, ne-a dăruit un adevărat regal artistic. Lucia Mara, remarcabilă prin exactitatea interpretării Elizei, prin afișarea maturizării personajului, a cufundă-

Sus, Tamara Buciuceanu-Botez (Domnișoara Macri, cea mică) și Rodica Tapalagă (Ruxandra). Jos, Paul Sava (Alexandru) și Vasile Florescu (Chiril)

Data premierei : 12 noiembrie, 1974.

Regia : PETRE POPESCU, scenografia : DORIS JURGEA. Ilustrația muzicală : LUCIAN IONESCU.

Distribuția : ICA MATACHE (Sultana); RODICA TAPALAGA (Ruxandra); LUCIA MARA (Eliza); CATALINA PINTILE (Veronica); TAMARA BUCIUCEANU-BOTEZ (Domnișoara Macri, cea mică); PETRE GHEORGHIU (Ioniță); AUREL CIORANU (Ilie); VASILE FLORESCU (Chiril); NICOLAE MANOLACHE (ȘERBAN); GEORGE OANCEA (Radu); PAUL SAVA (Alexandru); DAN CONDURACHE (Pavel); OVIDIU SCHUMACHER (Ștefan); BEATRICE BIEGA (Tinca).

rii lui în ură și cinism. Mai puțin convinsător în postura de adolescent, Aurel Cioreanu a fost excelent în ipoteza de bătrînel zălud și agresiv. Un riguros și foarte interesant contur realist i-a dat avocatului clăntău, Alexandru, Paul Sava. I-am admirat, în deschiderea solemnă a spectacolului, pe Petre Gheorghiu pentru masiva și trufașa prezență scenică a lui Ioniță, pe Ica Matache pentru inefabila undă de poezie tristă cu care a învăluit-o pe Sultana. Vasile Florescu, George Oancea, Cătălina Pintilie, Ovidiu Schumacher, Beatrice Biega și-au dus rolurile la capăt cu destoinicie profesională. Despre cei doi studenți: Dan Condurache și Nicolae Manolache, ce se poate spune mai mult decît că n-au distonat față de reductabila echipă de actori de la Teatrul „Bulandra“. Îi așteptăm să se manifeste plenar după absolență.

Cit despre Teatrul „Bulandra“, ce se mai poate spune decît că a dat un exemplu de seriozitate și atașament față de problema valorificării dramaturgiei socialiste. E nefiresc, desigur, ca după ce s-a cheltuit atîta energie și atîta cerneală pentru cauza reînvierii și relansării valorilor durabile ale dramaturgiei noastre din ultimii 30 de ani, să facem un punct de glorie din ceea ce ar trebui să apară ca un fapt absolut normal, ca un aspect firesc al muncii cotidiene. Dar, dacă repetăm că echipa de creatori de la „Bulandra“ merită toate laudele pentru acest act de cultură, o facem cu nădejdea că și celelalte teatre din București îi vor urma exemplul, oferind trupelor lor posibilitatea reeditării succeselor de altădată.

Valeria Ducea

NU SÎNT TURNUL EIFFEL

de Ecaterina Oproiu
Teatrul Dramatic din Baia Mare

Data premierii: 21 noiembrie, 1974.
Direcția de scenă: ADRIAN LUPU.
Scenografia: RADU CORCIOVA.
Distribuția: RUXANDRA PETRU,
BEN DUMITRESCU, APRILIANA NEDE-
LANU-DIMITRIU, JENY JURCA, DANA
ILIE, CORNEL MITITELU, DAN AN-
TOCI, ADRIAN RAȚOI, ANTONIU PAUL.

...și se împlinesc zece ani de cînd această „pseudocomedie“ — cum a numit-o, malițios, autoarea — și-a început drumul în lume. Cu adevărat „în lume“ — pentru că, în afară de majoritatea scenelor noastre care și-au încercat puterile cu acest text șerpuitor, nestăpînit de nici o definiție, „Turnul“ s-a mai jucat și în vreo 15 țări de pe diferite continente — ca U.R.S.S. și Japonia, S.U.A. și Suedia, Bulgaria, Cehoslovacia și Noua Zeelandă, Belgia, Anglia etc. „Cum vedeți după atîția ani piesa?“ — e întrebată autoarea, într-un interviu publicat în caietul program: „piesa mă lasă rece“, spune domina-sa. Explicabil — cu atît mai explicabil pentru cronicar să vadă cum e primită piesa de public, cum e înțeleasă și transpusă în

imagini de către actori, ce idee suscită, cu precădere, unui regizor?

N-am văzut decît cinci montări cu *Turnul Eiffel* în strălucitoarea ei carieră; și nici una nu semăna cu cealaltă. Acest text face imposibilă rutina, nu intră în tipare. O însușire de primă importanță ar fi, deci, capacitatea lui nelimitată de a se înfățișa ca nou, original și într-un mod propriu. E nou la lectură? E. Un covârșitor decupaj cinematografic, care întretaie secvențe reale cu secvențe imaginate, pe fondul cărora trec mereu atîtea semne cîte n-ar putea cuprinde zece regizori deodată — „o masă de viețuitoare“, „teatrul unei erupții cosmice“, „apar cintezei, veverițe, vaci grase, ca pe capacele cutiilor de brînză“, „ne aflăm la Moși — a doua zi după închiderea tîrgului“, „scena începe să se transforme într-un fel de machetă uriașă — macheta unui orașel“, „în mijlocul pustiu-lui, sub ploate, Ea și El par doi exploratori rătăciți în junglă“, „drumul cu zambile și gladiole“, „un oraș japonez după cutremur“, „în iarbă se-aud greieri și brotăcei“ — ș.a. Dar zece regizori s-ar regăsi ei înșiși în acest spectacol frenetic, extrăgînd un fir, împletindu-l pe o măiestrie personală, sintetizînd într-un fel anume semnele, după o concepție care apasă pe un accent, pe un ecou premeditat contemporan. Poate — împlinirea în dragoste; poate — căutarea personalității;